

DECIZIE Nr. 51 din 31 ianuarie 2008
referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 187/1999
privind accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste

EMITENT: CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
PUBLICATĂ ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 95 din 6 februarie 2008

Ioan Vida - președinte
Nicolae Cochinescu - judecător
Acsinte Gaspar - judecător
Petre Ninosu - judecător
Ion Predescu - judecător
Puskas Valentin Zoltan - judecător
Tudorel Toader - judecător
Augustin Zegrean - judecător
Ion Tiucă - procuror
Ioana Marilena Chiorean - magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3¹ alin (9), art. 7 alin. (2), art. 8, art. 9 alin. (1), art. 11, art. 14 alin. (1) și (2), art. 15 alin. (5), art. 16 alin. (1) și (3), art. 22¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste și a dispozițiilor art. II și ale art. V din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică, excepție ridicată de Dan Voiculescu în Dosarul nr. 8.520/2/2006 al Curții de Apel București - Secția a IV-a civilă.

La apelul nominal răspunde consilierul juridic al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, cu delegație la dosar, lipsă fiind autorul excepției, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Magistratul-asistent referă asupra cererii depuse la dosar de către apărătorul autorului excepției, prin care se solicită acordarea unui nou termen de judecată, fiind în imposibilitate de prezentare din motive de sănătate. În susținerea cererii s-a anexat adeverință medicală.

Reprezentantul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității și procurorul pun concluzii de admitere a cererii.

Curtea respinge cererea de amânare a judecării excepției de neconstituționalitate.

Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, considerând că dispozițiile legale atacate nu contravin textelor constituționale invocate în susținerea ei. Astfel, arată că atât C.N.S.A.S., cât și Colegiul Consiliului sunt autorități ale administrației publice de specialitate, pe care legiuitorul este îndrituit să le reglementeze prin lege organică și că nici prin atribuții și nici prin procedură aceste organe nu încalcă prevederile constituționale privind independența justiției. Pe de altă parte, susține că examinarea excepției trebuie limitată la dispozițiile legale prevăzute în dispozitivul încheierii de sesizare trimise Curții de către instanța de judecată, excepția privind celelalte texte din lege menționate în cererea autorului excepției fiind respinsă ca inadmisibilă de către instanță. Depune, în acest sens, concluzii scrise.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 26 iunie 2007, pronunțată în Dosarul nr. 8.520/2/2006, Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 7 alin. (2), art. 8, art. 9 alin. (1), art. 11, art. 14 alin. (1) și (2), art. 15 alin. (5) și ale art. 16 alin. (1) și (3) din Legea nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Dan Voiculescu într-o cauză având ca obiect soluționarea contestației formulate de acesta împotriva deciziei prin care Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității a stabilit că a fost colaborator al poliției politice.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia invocă prevederile art. 1 alin. (4), art. 64, art. 70 alin. (2), art. 73 alin. (3) din Constituție, precum și dispozițiile cuprinse în titlul III, cap. I și cap. VI secțiunea 1 din Legea fundamentală și formulează următoarele considerente:

1. Dispozițiile de lege atacate denaturează esența Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, de instituție pentru studierea arhivelor securității, în scopul liberului acces la informații, transformând-o într-o putere supraconstituțională.

În acest sens, trebuie observat că C.N.S.A.S. nu se găsește în enumerarea instituțiilor cu statut constituțional, chiar dacă Legea fundamentală a fost revizuită în anul 2003, deci după înființarea acestei instituții.

Textul art. 7 alin. (2) din Legea nr. 187/1999, care definește C.N.S.A.S ca "un organism autonom cu personalitate juridică, supus controlului Parlamentului", induce ipoteza greșită că instituția ar avea legitimitate constituțională prin intermediul Parlamentului, în virtutea rolului acestuia prevăzut în art. 61 din Legea fundamentală. În calitate de "unică putere legiuitoare", Parlamentul nu poate însă legifera decât în limitele stabilite de Constituție, iar Legea fundamentală nu lasă posibilitatea înființării prin lege a unor "organisme autonome", altele decât cele prevăzute de Constituție. Înființarea prin lege a unor asemenea organisme autonome ar contraveni în mod evident principiului separației și echilibrului puterilor în stat.

2. Organizarea și funcționarea C.N.S.A.S. este reglementată prin lege organică, deși instituția nu face obiectul reglementării legilor organice, prevăzut în mod expres și limitativ în art. 73 alin. (3) din Constituție.

3. Viciul constituțional principal al Legii nr. 187/1999 este localizat în articolele care atribuie C.N.S.A.S alte împuterniciri decât cele legate de conservarea și punerea la dispoziția populației a informațiilor de interes personal sau public stocate în arhivele fostelor servicii secrete. Dincolo de aceste atribuții de natură executivă, C.N.S.A.S a fost înzestrat cu atribuții jurisdicționale și transformat astfel în putere judecătorească paralelă, în afara autorității recunoscute de Constituție, influențând statutul cetățenilor și raporturile juridice dintre subiectele de drept.

4. Statutul neconstituțional al C.N.S.A.S. este în mod și mai evident contrar spiritului și literei Constituției în situațiile în care, prin diferite articole, se acordă acestui organism putere superioară celorlalte instituții constituționale. Astfel:

- Ignorându-se principiul separației puterilor în stat, prin art. 9 din lege se prevede că revocarea membrilor Consiliului nu poate fi făcută de puterea care i-a numit (Parlamentul), ci de Înalta Curte de Casație și Justiție;

- Art. 22¹ alin. (1) din Legea nr. 187/1999, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2006, lărgeste sfera atribuțiilor C.N.S.A.S, deja transconstituționale, la "orice atribuții date în competența sa prin prezenta lege, precum și prin orice alte legi speciale", agravând în felul acesta caracterul de neconstituționalitate al reglementării;

- Prin alin. (2) al aceluiași articol se prevede, cu evidentă încălcare a statutului puterii judecătorești, competența Consiliului de a exercita "atribuțiile stabilite prin Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, respectiv Legea nr.

317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu privire la judecători și procurori, referitoare la apartenența sau colaborarea cu serviciile de informații înainte de anul 1990.";

- În conformitate cu dispozițiile art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2006, toate autoritățile, indiferent de statutul lor constituțional și legal, "sunt obligate să trimită C.N.S.A.S., în termen de 30 de zile", anumite lucrări;

- Aceeași ordonanță impune, prin art. V, Parlamentului obligația de a modifica, "în termen de 60 de zile, Hotărârea Parlamentului nr. 17/2000 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității ca Poliție Politică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 244 din 2 iunie 2000."

5. Art. 3¹ alin. (9) din Legea nr. 187/1999, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2006, a prevăzut încetarea calității de deputat sau senator, în cazul condamnării "pentru săvârșirea unei infracțiuni de fals în declarații", contrar dispozițiilor art. 70 alin. (2) din Constituția României, care, enunțând limitativ situațiile care atrag încetarea calității de deputat sau senator, nu prevăd și cazul menționat.

Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, cu următoarea motivare:

Legea nr. 187/1999 a fost adoptată cu respectarea prevederilor art. 73 alin. (3) lit. t) și ale art. 117 alin. (3) din Constituție, potrivit cărora, prin lege organică, se pot înființa alte autorități administrative autonome, iar împrejurarea că C.N.S.A.S. este supus controlului Parlamentului și are atribuții cu caracter administrativ-jurisdicțional nu este de natură să încalce principiul separației puterilor în stat și nici prevederile titlului III, cap. VI din Constituție privind autoritatea judecătorească.

Nicio dispoziție constituțională nu împiedică Parlamentul să confere C.N.S.A.S. atribuții jurisdicționale, în condițiile în care accesul la o instanță de judecată nu este restricționat.

Totodată, potrivit art. 116 alin. (2) teza a doua din Constituție, autoritățile administrative autonome nu funcționează în subordinea Guvernului sau a ministerelor și, prin urmare, textul constituțional nu exclude instituirea unor forme de control din partea celorlalte autorități, revenind Parlamentului rolul de a stabili modalitatea de control a acestora.

Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost transmisă președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a comunica punctul lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Guvernul a comunicat Curții Constituționale punctul său de vedere, în sensul că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, cu următoarea motivare:

Critica de neconstituționalitate vizând adoptarea Legii nr. 187/1999 ca lege organică este nefondată deoarece, potrivit art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție, ține de domeniul legii organice reglementarea infracțiunilor, pedepselor și a regimului executării acestora. Cum art. 24 din lege cuprinde prevederi potrivit cărora anumite fapte sunt calificate ca infracțiuni și sunt stabilite pedepse, actul normativ face parte din categoria legilor organice, fiind adoptat de Parlament cu majoritatea cerută de Constituție.

Nu este întemeiată nici critica referitoare la conținutul reglementării în raport cu principiul separației puterilor în stat, deoarece nu reprezintă în sine o încălcare a acestui principiu înființarea prin lege a unui organism autonom, controlul Parlamentului asupra unui astfel de organism, numirea membrilor de către Parlament sau activitatea de tip administrativ-jurisdicțional.

Faptul că C.N.S.A.S. își desfășoară activitatea și își îndeplinește atribuțiile prin efectuarea unor verificări și analize ale unor probe nu poate conduce la concluzia interferenței cu atribuțiile puterii judecătorești, după cum nici atribuțiile Colegiului C.N.S.A.S., ai cărui membri sunt numiți de Parlament, de soluționare a contestațiilor împotriva conținutului adevăraților nu pot fi astfel interpretate. Decizia dată de Colegiul

Consiliului este supusă controlului judecătoresc potrivit art. 14, după cum activitatea Consiliului este supusă aceluiași control, potrivit art. 16.

Avocatul Poporului consideră că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, dispozițiile legale atacate conținând "un venin neconstituțional". Considerentele acestui punct de vedere sunt următoarele:

1. Trebuie examinată corelația dintre dispozițiile legale care sunt anterioare revizuirii Constituției din 2003 și dispozițiile constituționale noi care interesează în cauză, mai ales dispozițiile art. 21 alin. (4), conform cărora "jurisdicțiile speciale sunt facultative", cele ale art. 124 alin. (2), potrivit cărora "justiția este unică, imparțială și egală pentru toți", dispozițiile art. 126 alin. (5), potrivit cărora "este interzisă înființarea de instanțe extraordinare", precum și cele ale art. 126 alin. (6), conform cărora "controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepția celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum și a actelor de comandament cu caracter militar. Instanțele de contencios administrativ sunt competente să soluționeze cererile persoanelor vătămate prin ordonanțe sau, după caz, prin dispoziții din ordonanțe declarate neconstituționale." Această analiză poate permite identificarea unor conflicte între procedurile și actele prevăzute de Legea nr. 187/1999 și exigențele constituționale. Examinarea comparativă este obligatorie, știut fiind că în domeniul protecției drepturilor omului modificările constituționale din anul 2003 au adus îmbunătățiri substanțiale.

2. Curtea Constituțională urmează să constate că nicio prevedere constituțională nu nominalizează C.N.S.A.S., ca atare se impune stabilirea naturii juridice a acestui organism.

Caracterizarea de la art. 7 alin. (2) din lege, aceea de "organism autonom cu personalitate juridică, supus controlului Parlamentului", nu satisface exigențele art. 116 din Constituție, care utilizează exprimarea "organe de specialitate precum și de autorități administrative autonome".

În ipoteza în care Curtea consideră că acest organism este autoritate administrativă, ea trebuie să verifice următoarele:

a) temeiul legal; sub acest aspect, utilizarea legii organice este posibilă doar în situațiile expres prevăzute de art. 73 alin. (3) din Constituție;

b) în ce măsură procedura și actele acestui organism constituie o jurisdicție și dacă se respectă prevederile art. 21 alin. (4), ale art. 124 și ale art. 126 alin. (5) și (6) din Constituție.

În ipoteza în care se apreciază că deciziile C.N.S.A.S. sunt acte administrative, urmează să se observe că, potrivit exigențelor constituționale, contestarea deciziei ca act administrativ trebuie să fie soluționată de către instanța de contencios administrativ, nicidecum de către curtea de apel, secția civilă, astfel cum este prevăzut în art. 16 alin. (1) din Legea nr. 187/1999.

3. Curtea Constituțională trebuie să verifice dacă, prin procedura și actele sale, acest organism se înscrie în autoritatea judecătorească. În această ipoteză, C.N.S.A.S. ar deveni un organism cvasijudecătoresc care lucrează după o procedură contencioasă și care emite acte cu importante consecințe juridice. Or, potrivit textelor constituționale menționate, instanțele judecătorești sunt cele prevăzute de art. 126 alin. (1), justiția este unică și egală pentru toți, iar înființarea de instanțe extraordinare este interzisă.

4. Curtea Constituțională are dreptul, dar și obligația de a interveni în acest domeniu delicat, dar de mare importanță pentru protecția drepturilor omului.

Modul în care sunt reglementate procedurile și actele C.N.S.A.S. creează impresia unor abateri de la următoarele prevederi constituționale: art. 1 alin. (3), art. 8 alin. (1), art. 16 alin. (1) și (2), art. 21 alin. (4), art. 22 alin. (1), art. 23 alin. (11), art. 26 alin. (2), art. 30 alin. (6) și art. 57.

Constatănd existența unui venin neconstituțional, Avocatul Poporului consideră că este obligația Curții Constituționale de a-l extrage printr-o decizie dreaptă și înțeleaptă.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat Curții Constituționale punctul lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 7 alin. (2), ale art. 8, ale art. 9 alin. (1), ale art. 11, ale art. 14 alin. (1) și (2), ale art. 15 alin. (5) și ale art. 16 alin. (1) și (3) din Legea nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 9 decembrie 1999.

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 din 27 februarie 2006, titlul Legii nr. 187/1999 a fost modificat, având următorul cuprins: "Lege privind accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste".

Totodată, prin aceeași ordonanță de urgență au fost modificate dispozițiile art. 7 alin. (2), ale art. 8 alin. (2), (3) și (5), ale art. 9 alin. (1), ale art. 15 alin. (5) și ale art. 16 alin. (1) din Legea nr. 187/1999.

Ca urmare a acestor modificări, dispozițiile de lege criticate au, în prezent, următorul conținut:

- Art. 7 alin. (2): "Consiliul este un organism autonom cu personalitate juridică, supus controlului Parlamentului. Anual sau la cererea Parlamentului, Consiliul prezintă rapoarte.";

- Art. 8: "(1) Consiliul este condus de un colegiu compus din 11 membri.

(2) Membrii Colegiului Consiliului sunt numiți de Parlament, după cum urmează: un reprezentant propus de Președintele României, un reprezentant propus de primul-ministru, 9 membri, la propunerea grupurilor parlamentare, potrivit configurației politice a celor două Camere, pe baza raportului comun, întocmit de comisiile juridice ale Camerei Deputaților și Senatului în ședință comună, pentru un mandat de 6 ani. Mandatul poate fi reînnoit o singură dată, cu respectarea procedurilor de numire prevăzute de lege.

(3) Propunerile nominale pentru Colegiul Consiliului se depun la Birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului de Administrația Prezidențială, Cancelaria Primului-Ministru și liderii grupurilor parlamentare, în limita numărului de locuri stabilit potrivit alin. (1) și (2), în cel mult 10 zile calendaristice de la data intrării în vigoare a prezentei legi, care le trimit comisiilor juridice. Propunerile vor fi însoțite de: curriculum vitae, copiile fidele de pe fișele cuprinzând antecedentele penale, declarațiile pe propria răspundere ale candidaților, în sensul că nu se încadrează în prevederile art. 5 alin. (2) - (4), respectiv că nu au aparținut și nu au colaborat cu organele de securitate.

(4) Comisiile juridice ale Camerei Deputaților și Senatului vor audia în ședință comună și vor verifica îndeplinirea condițiilor impuse candidaților prin prezenta lege; candidaturile vor fi avizate individual. Raportul comun cuprinzând rezultatul audierilor se înaintează Birourilor permanente ale celor două Camere în termen de 10 zile calendaristice de la primirea listelor cuprinzând candidații.

(5) Candidații care nu îndeplinesc condițiile prevăzute în prezenta lege vor fi înlocuiți, la cererea comisiilor juridice ale celor două Camere, după caz, de Președinte, prim-ministru sau grupurile parlamentare care i-au propus. Noile propuneri se înaintează în termen de 5 zile de la comunicarea făcută de Birourile permanente ale celor două Camere, după caz, Președintelui, primului-ministru sau grupurilor parlamentare care i-au

propos. Locurile rămase vacante ca urmare a nedepunerii propunerilor de candidați în termenul de 5 zile se redistribuie între grupurile parlamentare, potrivit configurației prevăzute la alin. (2).

(6) Camera Deputaților și Senatul, întrunite în ședință comună, pe baza raportului comun al comisiilor juridice, se pronunță prin vot asupra listei cuprinzând candidații pentru Colegiul Consiliului, în cel mult 10 zile calendaristice de la data depunerii raportului comisiilor juridice. Votul se exprimă prin apel nominal.

(7) Colegiul Consiliului își alege dintre membrii săi un președinte, un vicepreședinte și un secretar în termen de 5 zile de la constituirea sa. Colegiul Consiliului lucrează în prezența a cel puțin două treimi din numărul membrilor și adoptă decizii cu majoritatea voturilor membrilor prezenți. Dezbaterile Colegiului Consiliului nu sunt publice.

(7[^]1) Președintele îndeplinește, conform legii, funcția de ordonator principal de credite.

(7[^]2) În exercitarea atribuțiilor stabilite de lege, Colegiul Consiliului emite ordine și decizii.

(7[^]3) În cazul absenței nemotivate la mai mult de 3 ședințe consecutive a unuia dintre membrii Colegiului Consiliului, majoritatea simplă a Colegiului Consiliului va sesiza de îndată Parlamentul, care, în termen de 30 de zile de la sesizare, va iniția procedura de înlocuire a acestuia. Procedura de înlocuire urmează prevederile alin. (2) - (6).

(8) Din Consiliu și din Colegiul Consiliului nu pot face parte agenții sau colaboratorii organelor de securitate, astfel cum sunt definiți în prezenta lege, cei ai altor servicii secrete străine, ai altor structuri informative interne și străine și ai altor organizații ce au desfășurat și desfășoară activități care contravin drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. De asemenea, nu pot face parte persoanele care au suferit condamnări pentru infracțiuni de drept comun, chiar dacă au fost amnistiate sau reabilitate. Pe perioada mandatului, membrii Colegiului Consiliului nu pot face parte din partide politice.

(9) Consiliul funcționează în temeiul unui regulament elaborat de Colegiul Consiliului în termen de 30 de zile de la data constituirii sale.

(10) La investirea în funcție membrii Colegiului Consiliului depun următorul jurământ în fața Parlamentului:

<<Jur să respect Constituția și legile țării, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, să îmi îndeplinesc cu conștiinciozitate, onoare și fără părtinire îndatoririle ce îmi revin în calitate de membru al Colegiului Consiliului.

Jur să păstrez secretul informațiilor care privesc siguranța națională, atât pe perioada exercitării mandatului, cât și după încetarea acestuia. Așa să îmi ajute Dumnezeu!>>

Formula religioasă de încheiere va respecta libertatea convingerilor religioase.";

- Art. 9 alin. (1): "În cazul în care, ulterior alegerii Colegiului Consiliului, se constată că unul dintre membrii acestuia nu îndeplinește condițiile prevăzute în prezenta lege, se procedează la revocarea mandatului și la o nouă alegere. Verificarea îndeplinirii condițiilor se face, la cererea oricărei persoane, de Înalta Curte de Casație și Justiție.";

- Art. 11: "(1) Consiliul este organizat la nivel național și funcționează într-o structură unică.

(2) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi Consiliul General al Municipiului București va asigura spațiile corespunzătoare pentru desfășurarea activității Consiliului.";

- Art. 14 alin. (1) și (2): "(1) Conținutul adeverințelor eliberate potrivit art. 13 alin. (1) lit. c) poate fi contestat la Colegiul Consiliului în termen de 30 de zile de la comunicare.

(2) Contestația va fi soluționată de Colegiul Consiliului în termen de 60 de zile de la înregistrare.";

- Art. 15 alin. (5): "Calitatea de agent sau de colaborator al poliției politice comuniste se stabilește de Colegiul Consiliului prin probele aflate în evidențele organelor de securitate, coroborate cu probe cum ar fi: angajamentul scris și semnat de cel în cauză,

note și rapoarte scrise - originale sau în copie, olografe ori dactilografiate, sinteze informative, alte înscrisuri olografe și dovezi, indiferent de suportul pe care s-ar afla.";

- Art. 16 alin. (1) și (3): "(1) Împotriva deciziei comunicate potrivit art. 15 alin. (7) solicitantul sau persoana cu privire la care s-a cerut verificarea se poate adresa Colegiului Consiliului printr-o contestație, în termen de 15 zile de la data primirii deciziei. Colegiul Consiliului reexaminează documentația care a stat la baza comunicării și, în termen de 30 de zile de la data depunerii contestației, adoptă o decizie care se comunică în termen de 15 zile atât solicitantului, cât și persoanei cu privire la care s-au efectuat verificări, indiferent de autorul contestației. Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată în termen de 30 de zile de la data comunicării la curtea de apel, secția civilă, în competența căreia își are domiciliul contestatarul.

(3) În vederea adoptării deciziei Colegiul Consiliului audiază persoana cu privire la care s-au cerut verificări și utilizează documentația depusă de aceasta sau de solicitant. Documentația inițială poate fi completată. Persoana față de care se efectuează verificări are dreptul să consulte documentele care au stat la baza comunicării contestate. Lipsa persoanei legal citate nu împiedică adoptarea unei decizii."

Deosebit de dispozițiile de lege cu privire la care instanța de judecată a reținut că excepția de neconstituționalitate este admisibilă, autorul excepției a cerut să se constate că sunt neconstituționale și dispozițiile art. 3¹ alin. (9) și ale art. 22¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 187/1999, introduse prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2006, precum și prevederile art. II și V din aceeași ordonanță de urgență. Textele legale menționate au următorul conținut:

Art. 3¹ alin. (9): "Condamnarea definitivă pentru săvârșirea infracțiunii de fals în declarații atrage pierderea demnității sau funcției publice în care a fost ales sau numit, potrivit legislației în vigoare. În cazul membrilor Parlamentului României, cercetarea infracțiunii se face de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, iar instanța competentă este Înalta Curte de Casație și Justiție, care judecă aceste cazuri în procedură de urgență. Sentința definitivă se comunică, în termen de 24 de ore de la pronunțarea ei, președintelui Camerei din care face parte parlamentarul. Președintele Camerei respective înscrie cu prioritate invalidarea pe ordinea de zi.";

- Art. 22¹ alin. (1) și (2): "(1) În perioada desfășurării activității, Consiliul îndeplinește orice atribuții date în competența sa prin prezenta lege, precum și prin orice alte legi speciale.

(2) Consiliul exercită atribuțiile stabilite prin Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, respectiv Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu privire la judecători și procurori, referitoare la apartenența sau colaborarea cu serviciile de informații înainte de anul 1990.";

Art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2006: "Autoritățile la care se depun declarațiile conform art. 3¹ alin. (2) din Legea nr. 187/1999 sunt obligate să trimită Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, lista persoanelor care îndeplinesc funcțiile prevăzute la art. 2 lit. a) - f) din legea menționată, însoțite de plicurile închise care conțin declarațiile pe propria răspundere. Lista trebuie să cuprindă următoarele date:

a) numele și prenumele, inclusiv eventualele nume anterioare, precum și data și locul nașterii;

b) numele și prenumele tatălui, numele și prenumele mamei;

c) locul de muncă și funcția pe care o ocupă;

d) domiciliul din actul de identitate."

Art. V din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2006: "În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, Hotărârea Parlamentului nr. 17/2000 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității ca Poliție Politică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 244 din 2 iunie 2000, se va modifica potrivit prevederilor prezentei ordonanțe de urgență."

Instanța de judecată a respins ca inadmisibilă excepția de neconstituționalitate cu privire la aceste texte de lege. Întrucât instanța și-a depășit competența, examinarea constituționalității legilor și ordonanțelor revenind în exclusivitate Curții Constituționale, potrivit art. 146 lit. d) din Constituția României, Curtea urmează să examineze excepția și cu privire la aceste texte.

De asemenea, Curtea urmează să examineze și critica formulată de autorul excepției de neconstituționalitate cu privire la Legea nr. 187/1999 în ansamblul ei.

Excepția de neconstituționalitate este raportată la prevederile constituționale ale art. 1 alin. (4), art. 64, art. 70 alin. (2), art. 73 alin. (3) din Constituție, precum și la dispozițiile cuprinse în titlul III, cap. I și VI, secțiunea 1 din Legea fundamentală.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

Critica de neconstituționalitate a art. 7 alin. (2) din Legea nr. 187/1999 și a legii în ansamblu, întemeiată pe prevederile art. 73 alin. (3) din Constituția României, nu poate fi primită. Așa cum corect se observă în motivarea punctului de vedere comunicat de Guvernul României, prin Legea nr. 187/1999 sunt reglementate și infracțiuni și pedepse, în art. 24, ceea ce justifică adoptarea ei ca lege organică, potrivit art. 74 alin. (1) din Constituție - devenit, după revizuirea Legii fundamentale, art. 76 alin. (1).

Excepția de neconstituționalitate urmează să fie admisă în sensul și pentru motivele ce se vor arăta în continuare.

1. Critica de neconstituționalitate vizează, în primul rând, natura juridică a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, susținându-se că, prin atribuțiile și procedurile urmate, instituția se plasează în afara Constituției, iar prevederile legale atacate și legea, în ansamblu, contravin Legii fundamentale.

Curtea Constituțională constată că stabilirea naturii juridice a Consiliului și a Colegiului Consiliului și compatibilitatea acestor instituții cu normele statului de drept consacrate prin Constituția României fac necesară cercetarea scopului legii și a unor termeni ai reglementării.

În acest sens, Curtea reține că preambulul Legii nr. 187/1999 definește scopul reglementării ca fiind deconspirarea poliției politice comuniste, adică a organelor securității și a altor structuri, prin intermediul cărora Partidul Comunist Român a exercitat "o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale". Scopul legii, enunțat în acești termeni, răspunde unor exigențe politice ale societății românești și dreptului la informație consacrat prin art. 31 din Constituția României.

În spiritul tezei enunțate în preambul, art. 1 din lege reglementează accesul cetățenilor români, al cetățenilor străini care după 1945 au avut cetățenie română și al cetățenilor țărilor membre ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord și ale Uniunii Europene la actele și dosarele întocmite de poliția politică comunistă, prin care s-au strâns informații care privesc propria persoană, precum și dreptul acestora de a afla identitatea agenților și colaboratorilor care au contribuit cu informații la completarea dosarului lor de urmărire întocmit de organele securității.

Potrivit art. 5 alin. (1) din lege, "prin poliție politică se înțelege toate acele activități ale securității statului sau ale altor structuri și instituții cu caracter represiv, care au vizat instaurarea și menținerea puterii totalitar comuniste, precum și suprimarea sau îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului". În același sens, alin. (3) al aceluiași articol definește colaborarea cu poliția comunistă ca fiind transmiterea de informații prin care se denunțau organelor represive activitățile de natură să aducă atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din aceste prevederi ale legii rezultă că esența definiției poliției politice comuniste rezidă în caracterul represiv al acesteia, manifestat prin activități ale securității statului sau ale altor structuri și instituții, vizând suprimarea sau îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, în scopul instaurării și menținerii puterii totalitare comuniste.

Tot astfel, rezultă că a participat la poliția politică comunistă, în formele prevăzute de lege, persoana care, în scopul instaurării și menținerii puterii totalitare comuniste, a

săvârșit fapte ce au avut drept consecință ori puteau să aibă drept consecință suprimarea sau îngădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale altor persoane.

Curtea observă însă că Legea nr. 187/1999 nu urmărește numai scopul de deconspirare, enunțat în preambul, ci promovează și răspunderea morală, juridică și politică a persoanelor care au participat la activitatea de poliție politică comunistă, urmărind îndepărtarea lor din funcțiile enumerate în art. 2 și împiedicarea lor de a candida pentru alegerea sau numirea în aceste funcții. Această concluzie se desprinde din prevederile art. 3¹ alin. (4) și (9) din lege. Astfel, în art. 3¹ alin. (4) se prevede că "verificările se sistează dacă persoana care exercită una dintre demnitățile sau funcțiile enumerate la art. 2 demisionează în termen de 15 zile de la data comunicării acestor verificări", iar potrivit art. 3¹ alin. (9), "condamnarea definitivă pentru săvârșirea infracțiunii de fals în declarații (privind participarea la activitatea de poliție comunistă) atrage pierderea demnității sau funcției publice în care a fost ales sau numit, potrivit legislației în vigoare."

Cu finalitate similară, vizând împiedicarea accesului la funcții de conducere în magistratură, art. 22¹ din lege abilitază Consiliul să verifice participarea judecătorilor și procurorilor la activitatea serviciilor de informații înainte de 1990. Potrivit alin. (4) al acestui articol, "prin persoane care au făcut parte din serviciile de informații înainte de anul 1990 sau au colaborat cu acestea se înțelege:

a) orice persoană care a avut calitatea de lucrător operativ, inclusiv acoperit, în serviciile de informații înainte de anul 1990;

b) orice persoană care a colaborat cu serviciile de informații înainte de anul 1990 și care s-a aflat în una dintre următoarele situații:

(I) a furnizat, a transmis sau a înlesnit transmiterea de informații către serviciile de informații;

(II) a fost rezident al serviciilor de informații;

(III) a fost retribuită sau recompensată în alt mod pentru activitatea desfășurată în această calitate;

(IV) a fost deținător de locuință conspirativă sau casă de întâlnire."

Din conținutul textului rezultă că în acest caz nu se mai cercetează dacă persoana verificată a desfășurat activitate de poliție politică, după cum nu se verifică dacă serviciile de informații vizate aveau ca obiectiv represiunea împotriva adversarilor regimului comunist sau dacă serveau siguranței naționale. În felul acesta, legea creează premisele unei forme de răspundere morală și juridică colectivă, pentru simpla participare la activitatea serviciilor de informații, fără vinovăție și fără existența unei fapte de încălcare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

2. Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității este definit în art. 7 alin. (2) din Legea nr. 187/1999 ca "un organism autonom cu personalitate juridică, supus controlului Parlamentului."

Această definiție este insuficientă pentru a stabili natura juridică a Consiliului. Instituția nu este nominalizată în Constituție, iar definiția citată nu corespunde termenilor folosiți de Legea fundamentală, pentru încadrarea ei în una dintre autoritățile publice cu statut constituțional.

În consecință, pentru stabilirea naturii juridice a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității se impune luarea în considerare și a competenței Consiliului, a actelor emise și a procedurilor urmate în exercitarea atribuțiilor sale.

Dintre atribuțiile Consiliului sunt relevante pentru determinarea naturii juridice a instituției următoarele:

- Consiliul eliberează persoanelor îndreptățite, la cererea acestora, adeverințe privind apartenența sau neapartenența, colaborarea ori necolaborarea cu poliția politică comunistă;

- Consiliul decide, din oficiu sau la cererea persoanelor îndreptățite (orice cetățean român cu domiciliul în țară sau în străinătate, presa scrisă și audiovizuală, partidele politice, organizațiile neguvernamentale legal constituite, autoritățile și instituțiile publice)

dacă persoana cu privire la care s-a făcut verificarea a fost sau nu agent ori colaborator al poliției politice comuniste;

- Colegiul Consiliului soluționează contestațiile împotriva conținutului adevărințelor și al deciziilor Consiliului. Potrivit art. 14 alin. (3) și art. 16 alin. (1) din lege, deciziile Colegiului Consiliului pot fi atacate la curtea de apel, secția civilă;

- Consiliul asigură publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, a deciziilor rămase definitive prin necontestare sau rămase definitive prin hotărâre a Curții de apel;

- Consiliul asigură publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, a datelor de identitate, inclusiv numele conspirative și funcțiile deținute de ofițerii și subofițerii de securitate, activi sau acoperiți, implicați în activități de poliție politică;

- Consiliul dă publicității informațiile și documentele care atestă implicarea organelor de securitate și a altor structuri politice și represive ale regimului totalitar comunist în săvârșirea unor infracțiuni grave contra vieții, integrității fizice sau psihice și libertății persoanelor, precum și a unor acte de trădare a intereselor naționale;

- În cazurile neelucidate, de decese sau de dispariții despre care există indicii că s-au produs în legătură cu activitatea organelor de securitate, Consiliul oferă informații din proprie inițiativă sau pe baza unei cereri scrise din partea moștenitorilor prezumtivi ai celor declarați dispăruți sau a succesorilor celor decedați;

- În scopul stabilirii adevărului istoric Colegiul Consiliului pune la dispoziția cercetătorilor acreditați în acest sens de Consiliu documente și informații complete cu privire la structura, metodele și activitățile organelor de securitate, în condițiile legii și ale regulamentului Consiliului;

- Consiliul preia în gestiune toate documentele privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de prezenta lege, precum acte, dosare, registre, înregistrări foto, video, audio și informatice, baze de date, inclusiv dosarele de cadre ale ofițerilor de securitate, identificați cu activitate de poliție politică în timpul regimului comunist, potrivit legii, cu excepția celor care privesc siguranța națională.

Curtea Constituțională constată că o parte dintre atribuțiile Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității și ale Colegiului Consiliului, și anume, primele 3 enumerate mai sus, are caracter jurisdicțional, iar cealaltă parte este de natură administrativă.

Caracterul jurisdicțional al atribuțiilor menționate rezultă din puterea Consiliului și a Colegiului de a se pronunța, prin acte cu forță juridică echivalentă cu aceea a hotărârilor judecătorești, asupra unor fapte de încălcare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, săvârșite de persoanele verificate, fapte ce se înscriu în premisele răspunderii morale, juridice și politice a acestora.

Împrejurarea că deciziile date de Colegiul Consiliului în soluționarea contestațiilor formulate în conformitate cu art. 14 alin. (1) și art. 16 alin. (1) din Legea nr. 187/1999 pot fi atacate în justiție nu infirmă caracterul jurisdicțional al activității Consiliului și a Colegiului Consiliului, dat fiind că verdictele date de aceste organe au ca obiect constatarea încălcării ordinii de drept (a drepturilor omului și a libertăților fundamentale), obiect specific activității de jurisdicție. Potrivit art. 17 alin. (1) din lege, aceste verdicte rămân definitive prin necontestarea lor sau prin respingerea de către curtea de apel a contestațiilor împotriva deciziilor pronunțate de Colegiul Consiliului. Or, caracterul definitiv al deciziilor Colegiului Consiliului este, de asemenea, specific actelor de jurisdicție.

Natura jurisdicțională a activității Consiliului și a Colegiului Consiliului, de verificare a faptelor de poliție politică săvârșite de persoanele prevăzute de lege, rezultă, deopotrivă, din procedura urmată. Această procedură este prevăzută de Legea nr. 187/1999 și de Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității ca Poliție Politică, elaborat de Colegiul Consiliului și aprobat prin Hotărârea Parlamentului României nr. 17 din 16 mai 2000.

În acest sens, sunt de reținut următoarele reguli de procedură:

- pentru soluționarea contestațiilor prevăzute de art. 14 alin. (2) și art. 16 alin. (1) din lege, ca și pentru exercitarea celorlalte atribuții, "Colegiul Consiliului lucrează în prezența a cel puțin două treimi din numărul membrilor și adoptă decizii cu majoritatea voturilor membrilor prezenți. Dezbaterile Colegiului Consiliului nu sunt publice. [art. 8 alin. (7) din lege];

- "Calitatea de agent sau de colaborator al poliției politice comuniste se stabilește de Colegiul Consiliului prin probele aflate în evidențele organelor de securitate, coroborate cu probe cum ar fi: angajamentul scris și semnat de cel în cauză, note și rapoarte scrise - originale sau în copie, olografe ori dactilografiate, sinteze informative, alte înscrisuri olografe și dovezi, indiferent de suportul pe care s-ar afla." [art. 15 alin. (5) din lege];

- "În vederea adoptării deciziei Colegiul Consiliului audiază persoana cu privire la care s-au cerut verificări și utilizează documentația depusă de aceasta sau de solicitant. Documentația inițială poate fi completată. Persoana față de care se efectuează verificări are dreptul să consulte documentele care au stat la baza comunicării contestate. Lipsa persoanei legal citate nu împiedică adoptarea unei decizii." [art. 16 alin. (3) din lege];

- "Colegiul Consiliului se pronunță din oficiu oricând apar noi probe cu privire la activitatea de poliție politică a unei persoane asupra căreia s-a pronunțat anterior." [art. 15 alin. (8) din lege];

- "(1) La cererea persoanelor fizice sau juridice îndreptățite, în exercitarea dreptului de acces la informațiile de interes public, în legătură cu calitatea de agent sau de colaborator al organelor securității, ca poliție politică, a persoanelor prevăzute la art. 2 din Legea nr. 187/1999, C.N.S.A.S. verifică probele deținute, indiferent de forma lor, și înștiințează de îndată persoana în legătură cu care s-au cerut informațiile, în vederea exercitării drepturilor prevăzute la art. 3 din Legea nr. 187/1999.

(2) Pe baza datelor personale C.N.S.A.S. solicită informații despre activitatea persoanei în cauză de la toate instituțiile deținătoare de fonduri de arhivă privind activitatea securității, ca poliție politică." [art. 38 alin. (1) și (2) din Regulament];

- "(1) În termen de 30 de zile de la data primirii cererilor C.N.S.A.S. citează, în vederea audierii, persoana care a solicitat, precum și persoana cu privire la care s-au solicitat verificări.

(2) Pentru începerea activității de verificare persoana în legătură cu care s-au solicitat relații va pune la dispoziție C.N.S.A.S. un curriculum vitae amănunțit, precum și o copie autenticată de pe carnetul de muncă.

(3) Persoanele vor fi audiate de reprezentanții abilitați ai C.N.S.A.S., care vor prelua toate actele și informațiile prezentate în legătură cu obiectul cererii depuse.

(4) Declanșarea și finalizarea verificărilor solicitate se pot face și în lipsa persoanelor legal citate." (art. 39 din Regulament);

- "Calitatea de agent sau de colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică, se stabilește de Colegiul C.N.S.A.S. prin probele aflate în evidențele organelor de securitate, coroborate cu probe cum ar fi: angajamentul scris și semnat de cel în cauză, sinteze informative, înscrisuri olografe și dovezi, indiferent de suportul pe care s-ar afla din arhivele securității." (art. 40 din Regulament);

- "(1) Împotriva comunicării eliberate potrivit art. 15 alin. (4) din Legea nr. 187/1999 solicitantul sau persoana cu privire la care s-a cerut verificarea se poate adresa Colegiului C.N.S.A.S. printr-o contestație, în termen de 15 zile de la data primirii comunicării. Colegiul C.N.S.A.S. reexaminează documentația care a stat la baza comunicării și, în termen de 30 de zile de la data depunerii contestației, adoptă o decizie care se comunică în termen de 10 zile atât solicitantului, cât și persoanei cu privire la care s-au efectuat verificări, indiferent de autorul contestației. Decizia Colegiului C.N.S.A.S. poate fi atacată în termen de 30 de zile de la data comunicării la curtea de apel - secția civilă în a cărei rază de competență își are domiciliul contestatorul. [...]

(3) În vederea adoptării deciziei Colegiul C.N.S.A.S. audiază persoana cu privire la care s-au cerut verificări și utilizează documentația depusă de aceasta sau de solicitant. Documentația inițială poate fi completată. Persoana cu privire la care se efectuează

verificări are dreptul să consulte documentele care au stat la baza comunicării contestate. Lipsa persoanei legal citate nu împiedică adoptarea unei decizii." [art. 42 alin. (1) și (3) din Regulament].

Analizând conținutul normativ al textelor de mai sus, Curtea constată că activitatea desfășurată de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității și de Colegiul Consiliului, în vederea stabilirii participării unei persoane la poliția politică comunistă, este o activitate colegială, că în cadrul acestei activități se administrează și se evaluează probe și că verdictul de participare la poliția politică se dă prin votul membrilor Colegiului, în urma dezbaterii cazului cercetat. Aceste reguli sunt specifice procedurilor jurisdicționale.

3. În sistemul Constituției României din anul 1991, revizuită în anul 2003, nu există decât două categorii de jurisdicții și anume, jurisdicțiile speciale administrative și instanțele judecătorești.

În conformitate cu dispozițiile art. 21 alin. (4) din Constituție jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative, iar potrivit art. 126 alin. (6) din Legea fundamentală, controlul judecătoresc al actelor administrative, deci inclusiv al actelor de jurisdicție specială administrativă, este de competența instanțelor de contencios administrativ.

În ce privește jurisdicția judiciară, aceasta este reglementată la nivel constituțional în titlul III cap. VI secțiunea 1 din Constituția României. Potrivit art. 126 alin. (1) din Legea fundamentală, "justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege".

Examinând natura juridică a activității de jurisdicție desfășurată de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității și de Colegiul Consiliului prin prisma normelor constituționale amintite, Curtea Constituțională constată că aceasta nu se încadrează în niciuna dintre jurisdicțiile prevăzute și admise de Constituția României.

Jurisdicția exercitată de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității și de Colegiul Consiliului nu este o jurisdicție administrativă pentru că nu este facultativă, așa cum cere art. 21 alin. (4) din Constituția României, ci obligatorie. Organele care o exercită nu sunt instanțe judecătorești și nu se supun normelor de organizare și funcționare prevăzute în titlul III cap. VI din Constituție, intitulat "Autoritatea judecătorească".

În caracterizarea jurisdicției exercitate de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității și de Colegiul Consiliului Curtea ia în considerare, de asemenea, următoarele particularități ale regimului procedural în care funcționează aceasta:

- contrar prevederilor art. 24 alin. (2) din Constituție, în cursul procedurii desfășurate persoanele verificate nu pot fi asistate de un avocat, încălcându-li-se prin aceasta dreptul la apărare;

- verificările privind participarea la poliția politică comunistă sunt efectuate de același organ care decide dacă persoanele verificate au fost sau nu au fost agenți ai poliției politice comuniste, au colaborat sau nu au colaborat cu aceasta. Această confuzie între funcția de anchetă și funcția de judecată contravine art. 21 alin. (3), art. 124 alin. (2) din Constituție și principiilor statului de drept, în conformitate cu care justiția trebuie să fie imparțială, iar procesul trebuie să fie echitabil;

- probele pe care se întemeiază deciziile Colegiului Consiliului provin din arhivele securității și organelor de informații, al căror depozitar este Consiliul, fapt care, de asemenea, este de natură să pună la îndoială imparțialitatea organului de decizie;

- dispoziția cuprinsă în art. 15 alin. (8) din lege, în conformitate cu care Colegiul Consiliului se pronunță din oficiu oricând apar noi probe cu privire la activitatea politică a unei persoane asupra căreia s-a pronunțat anterior, nesocotește în mod evident puterea de lucru judecat a hotărârilor pronunțate de curțile de apel în soluționarea contestațiilor formulate, conform art. 16 alin. (1) din lege, împotriva deciziilor Colegiului Consiliului;

- dezbaterile nu sunt publice și nici contradictorii.

Curtea Constituțională constată că, prin toate aceste abateri de la statutul constituțional al justiției și, mai cu seamă, prin confuzia între funcția de anchetă, cea de judecată și cea de soluționare a căilor de atac împotriva propriilor decizii, prin lipsa de contradictorialitate și publicitate a dezbaterilor, prin limitarea dreptului la apărare al

persoanelor verificate, prin liberul arbitru în administrarea și aprecierea probelor, precum și prin posibilitatea de a da, în aceleași cauze, verdicte noi, contrare celor validate prin deciziile definitive ale instanțelor judecătorești, jurisdicția exercitată de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității și de Colegiul Consiliului se definește ca o jurisdicție extraordinară, iar natura juridică a organelor care o exercită este cea a instanțelor extraordinare, interzise de art. 126 alin. (5) din Constituția României.

Reglementarea deconspirării poliției comuniste și a accesului la informații privind activitatea acesteia prin intermediul unei jurisdicții extraordinare este de natură să aducă prejudicii demnității și integrității persoanelor nevinovate, supuse verificării pentru simpla împrejurare că se încadrează în categoriile prevăzute de art. 2 din Legea nr. 187/1999, încălcându-se astfel prevederile art. 1 alin. (3) și art. 22 alin. (1) din Constituție. Prejudiciile produse în aceste cazuri sunt cu atât mai evidente și mai grave cu cât, așa cum s-a arătat mai sus, Colegiul Consiliului poate relua verificările oricând apar noi probe, iar aprecierea caracterului de probe noi și a valorii acestora aparține Colegiului Consiliului, în dubla sa calitate de organ de anchetă și de organ de decizie, de judecător.

4. Pentru considerentele expuse mai sus Curtea urmează să constate că sunt neconstituționale toate dispozițiile din Legea nr. 187/1999 din care se deduce caracterul de instanță extraordinară al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității și al Colegiului Consiliului, și anume: art. 7 alin. (2), (7), (7²) și (9), art. 13 lit. c), art. 14 alin. (1) și (2), art. 15 alin. (5) - (8) și art. 16 alin. (1) și (3).

5. Curtea constată că este întemeiată și critica privind art. 3¹ alin. (9) din Legea nr. 187/1999, prin care se prevede încetarea mandatului membrilor Parlamentului României în cazul condamnării lor pentru săvârșirea infracțiunii de fals în declarații. Textul contravine prevederilor art. 70 alin. (2) din Constituție, care prevede limitativ cazurile de încetare a calității de deputat sau de senator, și anume, "la data întrunirii legale a Camerelor nou-alese sau în caz de demisie, de pierdere a drepturilor electorale, de incompatibilitate ori de deces". Or, art. 292 din Codul penal care incriminează fapta de fals în declarații nu dispune și aplicarea pedepsei complementare a pierderii dreptului de a alege și de a fi ales în autoritățile publice sau în funcții electivă publice, prevăzută de art. 64 lit. a) din același cod.

6. Curtea constată, de asemenea, că este neconstituțional art. 22¹ din Legea nr. 187/1999, prin care se prevede verificarea apartenenței unor persoane la serviciile de informații înainte de anul 1990, indiferent dacă au făcut sau nu au făcut poliție politică, deoarece instituie premisele unei răspunderi morale și juridice colective, fără existența unei fapte infamante și fără vinovăție, încălcând astfel prevederile art. 1 alin. (3) din Constituție și principiul prezumției de onestitate, dedus din concepția legiuitorului constituant, care stă la baza art. 23 alin. (11) din Legea fundamentală.

7. Având în vedere că, prin conținutul lor, dispozițiile legale contrare Constituției, analizate mai sus, sunt inseparabile de întregul sistem normativ al Legii nr. 187/1999, Curtea Constituțională urmează să constate neconstituționalitatea legii în ansamblul ei, precum și a prevederilor art. II și V din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2006.

Scopul enunțat în preambulul legii nu poate fi realizat decât printr-o reglementare care să se conformeze normelor prevăzute în Constituția României și principiilor statului de drept.

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1 - 3, al art. 11 alin. (1) lit. A. d), al art. 29 și al art. 31 alin. (2) din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
În numele legii
DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Dan Voiculescu în Dosarul nr. 8.520/2/2006 al Curții de Apel București - Secția a IV-a civilă și constată că Legea nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică, precum și dispozițiile art. II și ale art. V din această ordonanță sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința publică din data de 31 ianuarie 2008.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. IOAN VIDA

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean